
ЦРЖС Вх. № 269/27.07.2017г.

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. дпн Веселин Желязков Маргаритов
(Пловдивски университет „Паисий Хилендарски”)

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна
степен „доктор”

професионално направление **7.6. Спорт**
научна специалност „Теория и методика на физическото възпитание
и спортната тренировка (вкл. методика на лечебната физкултура)“

Автор: Павел Невенков Велков

Тема: „Методика за развитие на скоростно-силови качества на
състезателки по ръгби – жени“

Научен ръководител: проф. Николай Колев, ДН

Представеният за рецензиране дисертационен труд е разработен в 187 страници, онагледен с 43 таблици, 41 фигури и 18 страници в приложения. Работата е представена в четири глави. Библиографията включва 167 източници от които 84 на кирилица, 53 на латиница и 30 електронни страници.

Литературният обзор е извършен много добросъвестно, пълен, изчерпателен и отразява съвременното състояние на проблема свързан с развитието на скоростно-силовите качества на състезателките по ръгби.

В глава първа от разработката, голямо внимание е обърнато на анализ на игровите изисквания и натоварването в ръгби 7.

Известно е, че за постигане на високи спортни резултати, първостепенно значение има и равнището на физическите качества и по-точно на скоростно-силовите качества и спецификата за тяхното развитие. С положителен знак в тази част от разработката, авторът по един доста добър начин е представил схема на модерния стил на играта ръгби 7, отразена на стр. 33, схема 2. Тук са описани индивидуалната техника – преса в атака, скорост на изпълнение, физическо състояние и др.

Основен принос в тази първа част от разработката е именно представянето на информация за състоянието на изследваните проблеми, свързани със скоростно-силовите качества в обучението на ръгби 7, както и създадените и използвани моделни знания за тяхното усъвършенстване, като неотменна част от общата система за подготовка.

Мащабното теоретично изследване в глава първа е позволило на авторът да се очертаят критериите и методическите насоки за развитие на скоростно-силовите качества на състезателите по ръгби, както и тяхното приложение в различните етапи от подготовката им.

В критичен план бих посочил и някои слабости, по скоро препоръки в понятийния апарат, използвани при описанието на структурно-функционалните модели и др.

Подобни малки пропуски не могат да се отразят върху доброто качество на литературния обзор, извършени от докторанта Павел Велков.

На базата на така направения литературен обзор логично е изведена работната хипотеза предполагайки, че апробираната методика за развиване на скоростно-силови качества ще доведе до повишаване на тренировъчния процес по ръгби 7 за жени.

Глава втора включва **цел, задачи, организация и методика на изследването** и е разработена в обем от 18 страници. Ясната и задълбочена концептуална постановка на проведеното проучване са позволили на докторанта точно да формулира целта и задачите на изследването. Към изследваната проблематика е подходено комплексно, приложен е и комплексно-интегрален подход при подбора на изследователския инструментариум, който е напълно адекватен на предварително поставената цел и задачи. При диагностичния експеримент са използвани утвърдени в съответната изследователска практика тестове и методики. Сложната организация на изследването и в частност на педагогическия експеримент е представена много добре в изложението на глава втора. Според мен това е показателно за цялостното проучване на докторанта. Използването на 14 теста за контрол и оценка на нивото на физическата подготовка дават една обективна информация за тяхното състояние. И не на последно място, антропометричните показатели за контрол и оценка на физическото развитие са едно добро допълнение за цялостното състояние на проблема отразени в табл. 8.

Интерес за нас представлява глава трета, разработена в 62 стр., където са поместени **анализа на резултатите от педагогическия експеримент.**, онагледени чрез 43 таблици и 41 фигури. Силно впечатление прави подробното представяне и анализиране на математико-статистическата информация,

получена на базата на вариационния, сравнителен и графичен анализ. Задълбочено и диференцирано е представен ефектът от приложената методика за подобряване на скоростно-силовите качества на състезателките по ръгби. Много подробно и професионално-компетентно са анализирани данните от получените резултати и тяхното приложение в спортно-тренировъчния процес. Разработената компетентна методика може да бъде използвана в професионаланото обучение на други възрасти при необходимата модификация. Виж. табл. 15, 16, 17. Анализираната информация разкрива благоприятни възможности за динамизиране на процеса с цел подобряване нивото на скоростно-силови качества от една страна, от друга страна диференцираното изследване и получения ефект дават благоприятни възможности на всеки един треньор и спортен педагог да се възползва от тях. Силно впечатление прави разработените варианти на микро-цикли в спортно-подготвителните периоди, най-вече за полусезони – есенен полусезон, състезателен период и др. На фиг. 16 е разработен вариантът на микро-цикъл на българския национален отбор – жени. Безспорно и тук основно място заема и скоростно-силовата работа. Един такъв тренировъчен процес не би спечелил, ако няма планиране и отчитане на тренировъчния процес. Това е направено добре на стр. 118, 120, където е отделено не малко място и на кондиционната подготовка, технико-тактическата подготовка, игровата подготовка и други разновидности. При подробното анализиране на тази част възниква логично въпроса: при анализа и оценка на скоростно-силовите качества под влияние на педагогическия експеримент, може ли да се допусне възможността те да не отразяват неговия ефект, а да са следствие особеностите на собственото им развитие, което изисква по продължително време? Воден безспорно от своят професионализъм, докторантът е застъпил в изследването си и промяната на антропометричните показатели, като ръст, тегло, боди мас индекс, мазнини в тялото, чиста мускулна маса и др.

Приносите от така представения труд могат да бъдат обобщени както следва:

1. За първи път у нас е проведено изследване чрез комплексен набор от спортно-технически, морфологични и функционални показатели, отразяващи специфичните особености на учебно-тренировъчния процес и спортно-състезателната дейност по ръгби 7 за жени.

2. Създадена е нова методика за скоростно-силова подготовка с цел да се усъвършенства тренировъчния процес по ръгби 7 за жени.

3. Представени са данни за същността и промените в двигателния потенциал на състезателките по ръгби от националния отбор на страната ни, както и промени в антропометричните показатели под влияние на апробираната методика.

4. Създадена е добра база за приемане и внедряване на система за спортна подготовка в България по ръгби 7 за жени.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Дисертационният труд съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ).

Представените материали и дисертационни резултати напълно съответстват на специфичните изисквания в дадената област.

Авторефератът е разработен съобразно изискванията за педагогически изследвания. Неговата структура и съдържание представят в съкратен вариант тези на дисертационния труд.

Въз основа на всичко гореизложено с убеденост Предлагам на уважаемите членове на специализираното научно жури да присъдят на Павел Невенков Велков образователно-научната степен „доктор“

31.03.2014 г.

Рецензент: .....

(проф. дпн Веселин Маргаритов)